

Parashat Pinchas The Power of Women Rabbi Shai Finkelstein

במדבר פרק כז פסוק א

וַתִּקְרַבְנָה בְּנוֹת צִלְפָּחֵד בְּרֹחֶפֶר בֶּן־גִּלְעָד בְּרֹמְכִיר בְּרֹמְנָשָׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן־יֹוסֵף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו
מִחֵלָה נֹעָה וְחֹגְלָה וּמִלְכָּה וְתִרְצָה

במדבר רבה (וילנא) פרשת פינחס פרשה כא

ותקרבנה בנות צלפחד, אותו הדור היו הנשים גודרות מה שאנשים פורצים שכן את מוצא שאמר להן אהרן (שמות לב) פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם ולא רצו הנשים ומיחו בבעליהן שנאמר ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב וגו' והנשים לא נשתתפו עמהן במעשה העגל וכן במרגלים שהוציאו דבה (במדבר יד) וישבו וילינו עליו את כל העדה ועליהם נגזרה גזירה שאמרו לא נוכל לעלות אבל הנשים לא היו עמהם בעצה שכתוב למעלה מן הפרשה (שם/במדבר/כו) כי אמר ה' להם מות ימותו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה איש ולא אשה על מה שלא רצו ליכנס לארץ אבל הנשים קרבו לבקש נחלה בארץ לכך נכתבה פרשה זו סמוך למיתת דור המדבר שמשם פרצו האנשים וגדרו הנשים.

סנהדרין קט: -קי

אמר רב און בן פלת אשתו הצילתו אמרה ליה מאי נפקא לך מינה אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא אמר לה מאי אעביד הואי בעצה ואשתבעי לי בהדייהו אמרה ליה ידענא דכולה כנישתא

קדישתא נינהו דכתיב (במדבר טז, ג) כי כל העדה כולם קדושים אמרה ליה תוב דאנא מצילנא לך אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי אותבה על בבא אוסתרתה למזיה כל דאתא חזיה הדר אדהכי והכי אבלעו להו.

עדות רבי שלמה ב"ר שמעון ורבי אליעזר ב"ר נתן (הראב"ן, מחבר ס' אבן העזר 1090-1170) מלוקט מס' גזירות אשכנז וצרפת

...ואותה שנה אירע פסח בחמישי בשבת וחודש אייר יום שישי ושבת. ובשמונה באייר, ביום השבת, קמו האויבים על קהל שפיירא, ויהרגו בהם אחת עשרה נפשות קדושות אשר קידשו בוראם תחילה ביום שבת קודש ולא אבו להצחן בצחנתם. ושם הייתה אשה חשובה וחסידה ושחטה עצמה על קידוש השם. והיא הייתה ראשונה לשוחטים ונשחטים אשר בכל הקהילות, והנשארים ניצלו על ידי ההגמון בלא צחן. ובכ"ג באייר קמו על קהל וורמיישא, והקהל נחלקו לשתי כתות, מקצתן נשארו בבתיהן ומקצתן ברחו אצל ההגמון. ויקומו זאבי ערבות על אותם שהיו בבתיהם וישדדום, אנשים ונשים וטף נער וזקן, ויפלו המדרגות ויהרסו הבתים וישללו שלל ויבזזו בז ויקחו את התורה וירמסוה בטיט ויקרעוה וישרפוה, ויאכלו את בני ישראל בכל פה. ויהי לשבעת הימים, ביום ראש חודש סיוון, יום ביאת ישראל לסיני לקבל את התורה, הוחרדו אותם אשר נשארו עדיין בחצר ההגמון ויתעוללו בהם האויבים כמו לראשונים, ויתנום לחרב. והם נתחזקו במעשה אחיהם ונהרגו וקידשו את השם לעין כל ופשטו צווארם להתיז ראשם על שם יוצרם.

ומהם ששלחו יד בעצמם וקיימו 'אם על בנים רוטשה' ואב על בניו נפל, כי נשחטו עליהם ושחטו איש אחיו ואיש את קרובו, ואשתו ובניו, וגם חתנים ארוסותיהם ונשים רחמניות את יחידיהן. וכולם בלב שלם קיבלו עליהם דין שמים, ובהשלמת נפשם לקונם היו צועקים 'שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד'. והאויבים הפשיטום ויסחבום סחוב והשלך, ולא השאירו מהם זולתי מעט מזער, אשר אנסו והטבילום בעל כרחם במי צחנתם. וכנגד שמונה מאות היו מספר ההרוגים אשר נהרגו באלו שני ימים, וכולם ניתנו לקבורה ערומים.

והאויבים מיד כשנכנסו בתוך החצר מצאו שם קצת מן החסידים גמורים עם רבנו יצחק ב"ר משה עוקר הרים, והוא פשט צווארו וחיתכו ראשו תחילה. ונתעטפו בטליתות המצויצות וישבו להם בתוך החצר למהר לעשות רצון יוצרם, ולא רצו לברוח תוך החדרה לחיות חיי שעה, כי מאהבה קיבלו עליהם דין שמים. וישליכו עליהם האויבים אבנים וחיצים ולא חשו לנוס, ויכו כל אותם אשר מצאו שם מכת חרב והרג ואבדן. ואותם שבחדרים כשראו את המעשה הזה מאלו הצדיקים, והאויבים שבאו עליהם כבר צעקו כולם: עוד אין כא-להינו טוב מלהקריב קרבן נפשנו. ושם חגרו נשים בעוז מתניהן וישחטו בניהן ובנותיהן וגם עצמן. וגם אנשים רבים אימצו כוח וישחטו נשיהם ובניהם וטפם, הרכה והענוגה שחטה ילד שעשוניה. ויעמדו כולם איש ואשה וישחטו זה לזה, ובתולות וכלות וחתנים הביטו בעד החילונים וצעקו בקול גדול:

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף נז עמוד ב

תנא: מעשה בד' מאות ילדים וילדות שנשבו לקלון, הרגישו בעצמן למה הן מתבקשים, אמרו: אם אנו טובעין בים אנו באין לחיי העולם הבא? דרש להן הגדול שבהן: אמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים, מבשן אשיב - מבין שיני אריה אשיב, ממצולות ים - אלו שטובעין בים;
כיון ששמעו ילדות כך, קפצו כולן ונפלו לתוך הים. נשאו ילדים ק"ו בעצמן ואמרו: מה הללו שדרכן לכך - כך, אנו שאין דרכנו לכך - על אחת כמה וכמה! אף הם קפצו לתוך הים. ועליהם הכתוב אומר: כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה.